

SFYn ja LTSn matka-apurahat s. 13

TRANSMITTERI

4/2007 No 84

24. vuosikerta

Suomen Farmakologiyhdistyksen jäsenlehti

SFY™
www.sfy.fi

EDHF registration and abstract
submission now open!

EDHF
2008

5th International EDHF Symposium

Endothelium, Vasoactive Factors and Inflammation

June 24-27, 2008

Tampere, Finland

www.EDHF2008.org

SISÄLLYSLUETTELO

Puheenjohtajan palsta	3
Sihteerin palsta	4
SFYn 60-vuotisjuhlat	5
SFYn syyskokouksen pöytäkirja	6
Poimintoja Suomen farmakologian historiasta	
- Kuopion toksikologian alkuvaiheita	8
Eläinlääketieteellinen farmakologia ja toksikologia	11
Lääketutkimussäätiön tunnustusapuraha	12
SFYn ja Lääketutkimussäätiön matka-apurahat	13
Kokouskalenteri	14
SFYn johtokunta	15

Julkaisija: Suomen Farmakologiyhdistys
 Toimitus: Tiedotussihteerin Katriina Vuolteenaho
 Immunofarmakologian tutkimusryhmä
 Lääketieteen laitos
 33014 Tampereen yliopisto
 Puh: 03 - 3551 6654
 Fax: 03 - 3551 8082
 e-mail: katriina.vuolteenaho@uta.fi
 www.sfy.fi

Aineisto seuraavaan Transmitteriin pyydetään toimittamaan 31.1.2008 mennessä.

OVATKO YHTEYSTIETOSI MUUTTUNEET?

Lähetä uudet osoitetietosi tiedotussihteerille (yhteystiedot yllä). Mainitse viestissä vaihtunut osoite (koti/työ) ja kumpaan osoitteeseen haluat jäsenpostisi lähetettävän.

SFY:n sähköpostilistalle liityt lähettämällä tyhjän sähköpostiviestin otsikolla SFY-LISTA osoitteeseen katriina.vuolteenaho@uta.fi.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Hyvät farmakologiyhdistyksen jäsenet,

Vuosi 2007 käy vähiin, ja on mukava katsoa menneeseen, mitä saatiin aikaiseksi. Vielä mukavampi on kuitenkin tähtyä tulevaan vuoteen, joka on täynnä haasteita ja mahdollisuuksia. Erityisesti nyt, kun valmistaudumme SFY:n juhluvuoteen (yhdistyksen 60. toimintavuoteen) ja kansainväliseen EDHF2008 kongressiin.

EDHF2008 –kongressin nettisivuilla www.EDHF2008.org on nyt nähtävänä tieteellinen ohjelma, joka on - luvallanne sanoen - erittäin korkeatasoinen. Suomeen ovat tulossa puhumaan endoteelitutkimuksen huippututkijat. Tieteellisessä neuvottelukunnassa ovat mukana IUPHARin nykyinen ja edellinen presidentti sekä EPHARin nykyinen presidentti – ja kaksi heistä on jo vahvistanut osallistuvansa EDHF2008 kongressiin. Myös kongressiin ilmoittautuminen ja abstraktien lähettäminen on nyt avattu. Näihin linkit löytyvät kongressin nettisivuilta. Abstraktien ja halvemman ilmoittautumismaksulla tehdyn rekisteröinnin deadline on 15. helmikuuta, mutta toivomme mahdollisimman varhaista ilmoittautumista. Pyydän, että markkinoitte aktiivisesti tätä hienoa symposiumia ja koulutustilaisuutta kaikille tutkijakollegoillenne. Ja – kaikki farmakologit joukolla mukaan – tämä on meidän yhteinen yrityksemme!

Kaikki SFY:n jäsenet ovat tervetulleita (ilman osallistumismaksua) EDHF:n perjantain (27.6.2008) viimeiseen sessioon ”Novel treatment modalities”. Tämän lisäksi 60-vuotisjuhla jatkuu iltapäiväsymposiumilla ja juhlaillallisilla (avec-tilaisuus). Varaa aika jo nyt kalenteriisi. Paikka on Hotelli Rosendahl Tampereella. Lisäinfo seuraavassa Transmitterissä.

Kokoonnuimme syyskokoukseen Turussa 19.10. 2007. Turkulaiset farmakologit olivat järjestäneet hienon tieteellisen ohjelman yhteistyössä KliFan kanssa Ulla-mari Pesosen ja Risto Huupposen johdolla. Suurkiitos kaikille järjestäjille. Samoihin aikoihin saimme myös uunituoreen farmakologian oppikirjan painosta. Kiitos kirjoittajille.

Kiitos johtokunnan jäsenille kuluneesta vuodesta, ja erityiskiitos toimihenkilöille, Rikulle, Katille ja Riinalle. Olette tehneet hienoa työtä.

Toivon rentouttavaa joulun aikaa kaikille SFY:n jäsenille ja menestyksestä vuotta 2008!

Eeva Mäitala

SIHTEERIN PALSTA

Hyvät SFY:n jäsenet,

Yhdistys piti syyskokouksen Turussa 19.10.2007. Paikalla oli 16 yhdistyksen jäsentä. Kokouksen pöytäkirja on Transmitterin tässä numerossa. Johtokunnan kokouksessa ei tapahtunut muutoksia, vaan syyskokous valitsi nykyiset johtokunnan jäsenet Esa Korven ja Ullamari Pesosen toiselle 3-vuotiskaudelle. Yhdistyksen tilintarkastajiksi valittiin jo Pauli Ylitalo ja Päivi aho sekä varatilintarkastajiksi Eero Mervaala ja Kari Kivistö. Uusia jäseniä hyväksyttiin seitsemän.

Kuluneena vuonna yhdistys järjesti kevätkokouksen Tampereella ja syyskokouksen, joiden molempien yhteydessä järjestettiin tieteellinen symposium. Molempien kokousten tieteellinen ohjelma oli korkeatasoinen kutsuttuine ulkomaisine esitelmöitsijävieraineen.

Yhdistyksen vuoden 2008 kevätkokous päätettiin pitää Helsingissä 4.4.2008. Lisäksi syyskokous päätti, että yhdistys toimii 5th International EDHF Symposium. Endothelium, Vasoactive Factor and Inflammation –kongressin virallisena järjestäjänä. Kongressi järjestetään Tampereella 24.-27.6.2008. Kongressin tieteellinen ohjelma tulee olemaan sisällöltään erittäin korkeatasoinen, siitä pitää huolen kokouksen tieteellinen toimikunta, jossa on edustettuna tutkimusalan kiistaton tieteellinen kärki. Kongressin yhteydessä järjestetään myös yhdistyksen 60-vuotisjuhlasymposium ja iltajuhla 27.6.2008. Merkatkaa kalenterihinne sekä EDHF-kongressi että iltajuhla. Molempiin odotetaan osallistujiksi runsaasti yhdistyksen jäseniä.

Takana on siis vilkas yhdistystoiminnan vuosi 2007. Ennen vuotta 2008 pidetään pieni joulutauko ja kerätään virtaa uuteen vuoteen. Vuosi 2008 tulee olemaan yhdistyksen toiminnassa merkkipuosi, jossa kaikkien yhdistyksen jäsenten kannattaa olla aktiivisesti mukana.

Hyvää Uutta Vuotta 2008 !

Riku Korhonen
SFY:n sihteeri
e-mail: riku.korhonen@uta.fi

SFY:N 60-VUOTISJUHLAT

Tuleva vuosi on
Suomen Farmakologiyhdistyksen
60. toimintavuosi.

Yhdistyksen 60-vuotisjuhla järjestetään
perjantaina 27.6.2008 Tampereella
EDHF2008 Symposiumin yhteydessä.

Päivän tieteellisen ohjelman
kruunaa unohtumaton iltajuhla (avec).

Varaa aika jo nyt kalenteriisi.

Paikka on Hotelli Rosendahl Tampereella.

Lisäinfoa seuraavassa Transmitterissä.

SYYSKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

KOKOUPÖYTÄKIRJA 2/2007

SUOMEN FARMAKOLOGIYHDISTYKSEN 59. SYYSKOKOUS

Aika: Perjantai 19.10.2007 klo 16.00 – 17.00

Paikka: Turku, PharmaCity

Läsnä: 16 yhdistyksen jäsentä

1. Avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.00

2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Eeva Moilanen ja sihteeriksi Riku Korhonen.

3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja totesi, että kokouskutsu oli lähetetty riittävän ajoissa tiedotuslehti Transmitterissa, joten kokous oli laillisesti koolle kutsuttu. Koska läsnä oli riittävästi jäseniä (puheenjohtaja + 15), kokous todettiin päätösvaltaiseksi (liite 1).

4. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta (Transmitteri 3/2007; liite 2).

5. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Transmitteri 2/2007; liite 3)

Pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

6. Toimintasuunnitelman vahvistaminen vuodelle 2008

Vahvistettiin yhdistykselle toimintasuunnitelma vuodelle 2008 liitteen 4 mukaisesti.

7. Jäsenmaksun suuruudesta päättäminen ja tulo- ja menoarvion vahvistaminen vuodelle 2008

Jäsenmaksun suuruudeksi päätettiin 20 € varsinaisilta henkilöjäseniltä ja 800 € kannattajajäseniltä.

Hyväksyttiin tulo- ja menoarvio vuodelle 2008 liitteen 5 mukaisena.

8. Johtokunnan jäsenten valinta erovuoroisten tilalle

Johtokunnan jäsenistä erovuorossa olivat Esa Korpi ja Ullamari Pesonen. Molemmat päätettiin valita uudelleen johtokunnan jäseniksi toiselle kaudelle ajalle 2008-2010. Johtokunta v. 2008 on liitteen 6 mukainen.

9. Tilintarkastajien ja varatilintarkastajien valinta

Tilintarkastajiksi vuodelle 2008 valittiin Pauli Ylitalo ja Päivi Aho sekä varatilintarkastajiksi Eero Mervaala ja Kari Kivistö.

10. Jäsenasiat

Suomen Farmakologiyhdistyksen jäsenyyttä olivat hakeneet seuraavat kahdeksan hakijaa (liite 7): FM Virpi Lämsä, FM Hanne Luosujärvi, Proviisori Kaisa Hukkanen, Proviisori Pauliina Jäkälä, Fil.yo Jani Aro, Proviisori Reeta Talka, Proviisori Lauriina Vilponen ja FT Merja Haaparanta-Solin. Kaikki jäsenyyttä hakeneet päätettiin hyväksyä Suomen Farmakologiyhdistyksen uusiksi jäseniksi.

11. Ilmoitusasiat

Yhdistyksen kevätkokous päätettiin alustavasti pitää Helsingissä Viikin Biokeskuksessa 4.4.2008. Järjestäjänä on Helsingin yliopiston Farmasian tdk:n farmakologian ja toksikologian laitos. Kokouksen tieteellinen aihe alustavasti on farmakologian alan tutkijakoulutus.

Yhteiskokouksia Kliinisen Farmakologian Yhdistyksen kanssa on pidetty hyvinä. Jatkossa pyritään lisääntyvään yhteistyöhön myös Suomen Toksikologiyhdistyksen kanssa.

Lääkealan tutkijakoulujen FinPharmaNet:n tapaaminen on 21.–22.8.2008 Turussa.

EPHAR 2008 –kokous on Manchesterissä 13.-17.7.2008.

12. EDHF 2008 –kongressi

Yhdistyksen syyskokous päätti, että Suomen Farmakologiyhdistys järjestää 5th International EDHF Symposium. Endothelium, Vasoactive Factor and Inflammation –kongressin Tampereella 24.–27.6.2008. Kokouksessa käytiin keskustelua kokousjärjestelyistä ja rahoituksesta.

13. Muut asiat

Yhdistys järjestää 60-vuotisjuhlasymposiumin ja iltajuhlan EDHF 2008 –kongressin yhteydessä 27.6.2008 Tampereella.

Kokouksessa keskusteltiin pohjoismaisen Basic and Clinical Pharmacology and Toxicology –lehden taustaorganisaatiosta ja asiasta virinneistä uusista ajatuksista. Ehdotettiin, että SFY tulisi osaksi lehden taustaorganisaatiota myös mahdollisessa uudessa järjestelyssä. Puheenjohtaja selvittää asiaa.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.00.

Tampereella, 22.10.2007.

Vakuudeksi

Eeva Moilanen *Riku Korhonen*

Eeva Moilanen
puheenjohtaja

Riku Korhonen
sihteeri

Huom!
Pöytäkirjan liitteet saat tarvittaessa tiedotussihteeriltä.
Kts. yhteystiedot sivulta 2.

POIMINTOJA

SUOMEN FARMAKOLOGIAN HISTORIASTA

- KUOPION TOKSIKOLOGIAN ALKUVAIHEITA

Kuten Kuopion korkeakoulun ja sittemmin yliopiston farmakologiaa koskevasta artikkelista (Airaksinen: Transmitteri 2/2007) jo kävi ilmi, maan ensimmäinen toksikologian varsinainen professuuri perustettiin 1977 toksikologian ja farmakokinetiikan virkana. Tämä vähän poikkeuksellinen nimike aiheutui siitä, että yliopisto esitti toksikologian professorin virkaa ja farmakokinetiikan yliassistentuuria, mutta nämä yhdistettiin opetusministeriössä yhdeksi viraksi. Vaikka yhdistelmä on harvinainen tai suorastaan ainutlaatuinen, sisällön kannalta aineiden kinetiikan eli imeytymisen, elimistössä kulkeutumisen ja aineenvaihdunnan ymmärtäminen on toksikologiassa ainakin yhtä keskeistä kuin farmakologiassa.

Yhdistelmä oli uuden laitoksen toiminnan kannalta myös merkityksellinen, koska opetus oli ensi vaiheessa enemmän farmakologiaa kuin toksikologiaa lääketieteen, hammaslääketieteen ja proviisorikurssien opetuksen lisääntyessä nopeasti. Siten uudella professorilla yliopiston teoreettinen opetustuntimäärä 144 tuntia vuodessa tuli hyvin äkkiä täyteen, ja niistä noin 130 oli luentotunteja. Yleisfarmakologian ja toksikologian täydennys -kurssit Goldstein-Aronow-Kalmanin Principles of Drug Action -kirjan mukaan tuli luennoiduksi läpi useampaan kertaan ja tuo oppimäärä on ehkä auttanut luennoitsijaa vielä enemmän kuin opiskelijoita.

Ensimmäistä viranhaltijaa valittaessa oli tarjolla yli kymmenen hakijan joukossa toisaalta vierasainemetaboliala ja biokemiaa harrastaneita Niilo Kärjen tai Turun fysiologian laitoksen Kaarlo Hartialan koulukuntiin kuuluneita nuoria tutkijoita, ja toisaalta Helsingissä farmakologiaa ja farmakokinetiikkaa harrastaneita tutkijoita. Hakijoista on sittemmin tullut sekä toksikologiassa että muissa tehtävissä ansioituneita tutkijoita keskeisille paikoille Työterveyslaitoksen pääjohtajaa myöten, ja farmakologian tai kliinisen farmakologian professoreita Ouluun, Kuopioon, Turkuun ja Helsinkiin. Vaalin taisi ratkaista Tukholman Karoliinisen instituutin toksikologian professori Bo Holmstedt, joka totesi, että ei tällaiseen kaksoisvirkaan ole kukaan koko sen laveudelta pätevä ("...dessa mina kanske väl accentuerade krav icke uppfylls av någon av de sökande"), mutta asetti sitten farmakologit kärkeen. Ensimmäiselle sijalle asetettiin korkeakoulun hallituksessa allekirjoittanut, toiselle Pekka Männistö ja kolmannelle Olavi Pelkonen.

Olin haun kestäessä tullut nimitetyksi Helsingin yliopiston farmakologian apulaisprofessorin virkaan, ja harkitsin vakavasti hakemukseni peruuttamista. Kun mainitsin tästä Hampurissa endokrinologikongressissa silloiselle rehtorille Tapani Vanha-Perttulalle, hän kysyi loukkaantuneen näköisenä, onko muka Kuopion professuuri huonompi kuin Helsingin apulaisprofessuuri. Kai änkytin jotain, että ei tietenkään, mutta kun Helsingissä on vaimo omine töineen ja kolme lasta koului-neen ja vielä omakotitalokin, niin ei se nyt ole niin yksinkertaista. Asia jäi kuitenkin vaivaamaan ja herätti lopulta jonkinlaista pioneerihenkeä, ja niin peruutus jäi tekemättä. Hoidin virkaa toisella sijalla olleen Pekka Männistön kanssa vuoroon jo 1977 ja sain nimityksen vuoden 1978 alusta.

Toksikologiassa ei ollut alkuun yhtään muuta opettajaa, ja opetusta oli lääketieteen, hammaslääketieteen, farmasian ja ympäristöhygienian opiskelijoille. Ensimmäinen tehtävä oli pyrkiä saamaan assistenttuuri, mutta se saatiin vasta vuonna 1983, jolloin olin juuri siirtynyt Kansanterveyslaitokseen (ks. Tuomisto, kirjassa lisa-lo ym. 50 vuotta suomalaista farmakologiaa). Sitä ennen saatiin lääketeollisuuden kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena vuoden 1982 alusta Orionin lahjoittama lääkeainetoksikologian apulaisprofessori, jonka tavoitteena oli nimenomaan lääkkeen kehitykseen liittyvän käytännön toksikologian aloittaminen sekä koulutuksen merkeissä että palvelutoimintana. Sen ensimmäinen vt. hoitaja dosentti Hannu Hanhijärvi aloittikin tarmokkaasti valmistelutyön toksisuustutkimuksien aloittamiseksi Kuopiossa maksullisena palvelutoimintana. Tämän lähtöajatuksena oli käytännön työn ja tutkimuksen yhdistäminen samaan tapaan kuin yliopistosairaaloissa tehdään lääkärintyössä. Hänen siirtyessään vuonna 1984 Kansanterveyslaitokseen, tämä toiminta kuitenkin siirtyi sinne, ja apulaisprofessorin ensimmäinen vakinainen haltija (1984-1995) Matti Lang keskittyi vierasainemetabolian tutkimiseen ja oli viimeiset yli viisi vuotta virkavapaana ulkomailla.

Vuonna 1980 alkoi toksikologian jatkokoulutuksen kehittäminen. Siinä olivat esikuvina toisaalta amerikkalaiset graduate-opinnot eli tohtorintutkinto, toisaalta Karoliinisessa instituutissa vähän aikaisemmin aloitettu toksikologian vastaavainen opetus. Tavoitteena oli luoda yhtenäinen paketti, joka sopisi tohtorinkoulutuksen 40 opintoviikon teoreettiseksi osuudeksi, mutta joka antaisi myös ammatilliset valmiudet toksikologiaan. Pohjana tuli olla riittävä peruskoulutus (lääkärin tai eläinlääkärin tutkinto, proviisorin tutkinto farmakologia pääaineena tai muu perustutkinto, joka antaisi riittävän pohjan kemiassa ja ihmisten tai eläinten biologiassa). Muiden yliopistojen farmakologit näyttivät vierastavan tutkinnon "ammatillisuutta". Todellisuudessa kuitenkin useimpien tiedekuntien tohtorintutkinnoissa käytettiin teoreettisina opintoina lähialan maisterintutkinnon syventäviä opintoja (vanhan terminologian mukaan puhuttiinkin "sivulaudaturin" suorittamisesta). Tähän verrattuna uusi rakenne oli tieteellisessä mielessä parannus. Se kuitenkin edellyttää sellaista hakijoiden tasoa, ettei perusasioita tarvitse opettaa jatkokoulutuksen aikana.

Tohtorinkoulutuksen kurssien käytännön rakentamisessa oli olennainen osuus ympäristöhygieenikko Jouko Kinnusella, joka on sittemmin toiminut teollisuudessa monissa toksikologiaa sivuavissa tehtävissä. Kurssimuotoiseen opintopakettiin kuului 40 opintoviikkoa toksikologian opintoja 2-6 opintoviikon opintojaksoina. Tämä säilyi melko vähin muutoksin toksikologian jatko-opintojen perusrunkona vuodesta 1981 vuoteen 2001 saakka. Toksikologian jatkokoulutuksen suoritti joko tohtorinkoulutuksen osana tai ammatillisena koulutuksena noin 40 jatko-opiskelijaa, heistä yli puolet on väitellyt. Ensimmäinen täydet 40 opintoviikkoa suorittanut jatko-opiskelija oli ELL Raimo Pohjanvirta 1984. Jo sitä ennen muutama jatko-opiskelija oli hankkinut osan teoreettisista opinnoistaan tästä ohjelmasta; osasuorittajia on mm. lääkäreissä, joilla tohtorintutkinnon teoreettisten opintoviikkojen tarve on pienempi kuin 40.

Opetusministeriön tulosmittareiden painottuessa maisterin ja tohtorin tutkintoihin on vuonna 2000 aloittanut toksikologian professori Kirsi Vähäkangas reivannut painopistettä toksikologian maisterinkoulutusohjelmaan. Tavoitteena on ottaa koulutukseen vähintään soveltuvan kandidaatin tutkinnon suorittaneita opiskelijoita, eli kyse on syventävien opintojen tasoisesta opiskelusta. Siten suuri osa entisistä jatkokoulutuksen opintojaksoista on muokattuina voitu käyttää tähän tarkoitukseen. Uusi koulutus alkoi varovaisesti, sisään otettiin 5 opiskelijaa vuonna 2002 ja se lisääntyi parissa vuodessa vähän yli kymmeneen. Vuodesta 2005 koulutus on järjestetty Bolognan sopimuksen mukaisena maisterinkoulu-

tuksena, laajuudeltaan 120 opintopistettä ja sisäänotto on 15 opiskelijaa. Ohjelma muuttuu jatkossa englanninkieliseksi. Koska toksikologin rutiinityöhön kuuluu toisten tekemien alkuperäistutkimusten lukeminen ja arvioiminen, "oikeana toksikologina" voidaan pitää vasta väitellyttä tutkijaa. Siksi tulevaisuuden haaste on jatkokoulutuksen varmistaminen.

Toksikologian kehitystä ovat haitanneet viranhaltijoiden useaan kertaan tapahtuneet vaihtumiset ja useimpiin kierroksiin liittyneet pitkät virantäyttöprosessit, osittain myös viran etähoito toiselta paikkakunnalta. Toksikologian ja farmakokinetiikan professori oli Pauli Ylitalo 1984-1993, toksikologian professuuriksi muuttuneen viran haltija Kai Savolainen 1996-1998 ja vuodesta 2000 alkaen Kirsi Vähäkangas. Apulaisprofessorina toimi Matti Langin jälkeen vähän aikaa Eino Hietanen (1997), vuosina 2000-2003 professuuriksi muuttuneessa virassa Hannu Raunio ja vuodesta 2006 Markku Pasanen. Vuosina 2001-2005 toimi osa-aikaisena työtoksikologian professorina Jyrki Liesivuori. Eri tehtävissä laitoksella on pitkään toiminut dosentti Risto Juvonen, joka on tällä hetkellä laitoksen esimies.

Tutkimus ja opetus ovat menneet lomittain kampuksella olevien Kansanterveyslaitoksen ja Työterveyslaitoksen yksiköiden kanssa ja erityisesti väitöskirjoista merkittävä osa on tehty näissä laitoksissa. Nämä laitokset ovat myös osallistuneet dosenttiopetuksen muodossa keskeisiin opetuksen osiin. Valtakunnan tutkijakoulupolitiikka ei ole oikein suosinut tätä yhteistyötä, vaan tutkijakoulut ovat jakaantuneet toisaalta ympäristöterveyteen ja toisaalta toksikologiaan. Käytännön tasolla riittäisikin yhteistyössä vielä kehitettävää.

Laitoksen sijoittuminen farmaseuttiseen tiedekuntaan tiukan äänestyksen jälkeen (ks. Airaksinen, kirjassa lisälo ym. 50 vuotta suomalaista farmakologiaa) vuonna 1989 on myös rajoittanut laitoksen kehitystä ja yhteistyötä mm. klinikoiden kanssa. Päätös oli ehkä perusteltu farmasian kannalta, mutta laitoksen omalle missiolle se on ollut lähes katastrofaalinen. Se on mm. merkinnyt, ettei sen jälkeen ole ollut lääkärin laitoksessa tekemiä väitöskirjoitusta enempää farmakologiassa kuin toksikologiassakaan, eivätkä lääketieteen opiskelijat koe laitosta mahdollisuutenaan (laitoksessa väitelleet lääkärit ovat olleet joko ulkomaalaisia tai tehneet työnsä laitoksen ulkopuolella). Laitoksen opetusviroissa ei ole professorien lisäksi yhtään lääkäriä. Niinpä kaikki professorin viran haltijat ovat tulleet ulkopuolelta, eikä kuopiolaisten tuleva kilpailukyky näytä sen paremmalta. Kuitenkin lääkäri-farmakologien ja toksikologien koulutuspaikkana maan suurimman lääketieteellisen tiedekunnan rooli olisi ilmeinen.

Farmakologia ja toksikologia ovat sisällöltään lääketieteen aloja, farmakologiassa on kyse lääkkeiden vaikutuksista ja käyttötaidosta eikä niiden valmistustaidosta, ja toksikologiassa viime kädessä aineiden haitallisista vaikutuksista ihmiseen. Vaikka molemmat ovat hyvin tieteidenvälisiä, ei napanuoraa pääasialliseen viiteryhmään voida seuraamuksitta katkaista. Tästä kirjoitti jo Bo Holmstedt edellä siteeratussa lausunnossaan: "Min uppfattning annars är att toxikologi är ett ämne inom de medicinska fakulteterna, som skall befatta sig med både industrikemikalier, omgivningsgifter och i tillämplig grad läkemedel."

Ihmisen hyväksi työtä tulisi tehdä eikä organisaation.

Jouko Tuomisto

ELÄINLÄÄKETIETEELLINEN FARMAKOLOGIA JA TOKSIKOLOGIA

Eläinlääketieteellinen farmakologia ja toksikologia on pieni seitsemän hengen oppiaine valtakunnan ainoassa eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa Helsingin yliopistossa. Oppiaineen tilat sijaitsevat Viikin kampuksella yliopistollisen eläin-sairaalan vieressä. Se kuuluu hallinnollisesti kliinisen hevos- ja pieneläinlääketieteen laitokseen, mutta tutkimus ja opetus kohdistuvat kaikkiin eläinlajeihin.

Eläinten lääkitseminen on tiukasti ohjattua säädöksillä, joista osa tulee suoraan EU:n direktiiveistä. Tuotantoeläimiä saa lääkittää vain hyväksytyillä lääkeaineilla. Jokaiselle niistä on asetettu yksilöllinen varoaika, jonka kuluessa lääkityistä eläimistä peräisin olevia eläintarvikkeita ei saa luovuttaa kulutukseen.

Eläinlääketieteellisen farmakologian ja toksikologian erityispiirre on kohdelajien sekä niiden fysiologisten ominaisuuksien moninaisuus. Kissa ei kykene tuottamaan glukuronideja yhtä tehokkaasti kuin samankokoinen koira. Tämä puute on huomioitava mm. tulehduskipulääkkeiden annoksissa, jotka ovat kissalla merkittävästi koiria pienemmät. Märehtijöiden pötsi on käymissammio, joka pilkkoo ja tekee tehottomaksi melkein kaiken. Sen vuoksi lehmälle ei kannata antaa suun kautta muita lääkkeitä kuin sellaisia, joiden tarkoitus on vaikuttaa pötsissä.

Farmakologian ja toksikologian perusopetus tapahtuu kolmannen opiskeluvuoden keväällä. Tavoitteena on lääkeaineryhmien ominaisuuksiin perehtyminen. Kliinisen farmakologian opetus on integroitu muuhun kliiniseen opetukseen, jossa painotetaan näyttöön perustuvia hoitokäytäntöjä. Viime vuosina olemme menestyksellisesti panostaneet opetusmenetelmien kehittämiseen ja tehneet kattavia ydinainesanalyysejä. Farmakologian ja toksikologian opetustiimi palkittiin keväällä 2007 Helsingin yliopiston Eino Kaila -opetuspalkinnolla.

Oppiaineessa tutkitaan $\alpha 2$ -agonisteja, -antagonisteja sekä tulehduskipulääkkeitä. $\alpha 2$ -Agonistirauhoitteet ovat harvoja lääkeaineita, jotka tulivat markkinoille ensin eläimille ja vasta sen jälkeen ihmislääkkeiksi. Oppiaineen henkilökunta on alusta saakka ollut tiiviisti kehittämässä suomalaisia eläinrauhonhoitoteita. Tällä hetkellä olemme erityisen kiinnostuneita siitä, miten $\alpha 2$ -agonistien (deksmedetomidini) kardiovaskulaariset vaikutukset voidaan ehkäistä perifeerisillä $\alpha 2$ -antagonisteilla (L-659066) sedaation siitä kärsimättä. Eläinten tehokas ja turvallinen rauhoittaminen ja kivunhoito ovat keskeisiä osaamisalueita valmistuvien eläinlääkäreiden ammattitaidossa. Siksi meidän on helppo saada opiskelijoita "farmiksen" tutkimusryhmään.

Prof. Outi Vainio

Ansiokkaasta toiminnasta yliopisto-opettajana jaettava Eino Kaila -palkinto myönnettiin 28.3.2007 Helsingin yliopiston vuosijuhlissa kolmen opettajan, professori Outi Vainion (vas.), yliopistonlehtori Marja Raekallion (oik.) ja assistentti Jussi Honkavaaran, yhteistyötiimille. Kuvan on ottanut valokuvaaja Eero Roin.

LÄÄKETUTKIMUSSÄÄTIÖN TUNNUSTUSAPURAHA

Apurahan tarkoituksena on tukea farmakologian tutkimuksessa ja opetuksessa ansioitunutta henkilöä.

Apurahan suuruus on 2500 €.

Farmakologiyhdistyksen jäsenten toivotaan esittävän perusteltuja ehdotuksia Lääketutkimussäätiön hallitukselle vuoden 2008 tunnustusapurahan saajaksi.

Ehdotukset tulee toimittaa 29.2.2008 mennessä Lääketutkimussäätiön asiamiehelle.

FT Ilkka Reenilä
Biolääketieteen laitos, farmakologia,
PL 56 (Viikinkaari 5 E)
00014 Helsingin yliopisto.

Lisätietoja antaa asiamies
ilkka.reenila@helsinki.fi tai
puh. 09-191 59 462.

Lääketutkimussäätiön hallitus

MATKA-APURAHOJEN HAKUILMOITUKSET

Sähköisellä lomakkeella
(www.sfy.fi > apurahat) voit hakea sekä
SFYn että LTSn matka-apurahaa

SUOMEN FARMAKOLOGIYHDISTYS myöntää jäsenilleen matka-apurahoja tieteellisiin kokouksiin osallistumista varten. Matka-apurahaa voi hakea käyttäen Suomen Farmakologiyhdistyksen sivuilta (www.sfy.fi > apurahat) löytyvää sähköistä lomaketta tai vaihtoehtoisesti vapaamuotoisen yhdistykselle osoitetun apurahahakemuksen voi lähettää sihteerille Riku Korhoselle (Immunofarmakologian tutkimusryhmä, Lääketieteen laitos/B, 33014 Tampereen yliopisto) 29.2.2008 mennessä. Sähköpostitse tai faxilla lähetetyt hakemukset ei hyväksytä. Hakemuksen laatimisessa pyydetään noudattamaan Lääketutkimussäätiön apurahailmoituksessa (alla) annettuja yleisiä ohjeita. Matka-apurahan saaja sitoutuu toimittamaan vapaamuotoisen matka-kertomuksen yhdistyksen sihteerille matkansa jälkeen. Lisätietoja saa: riku.korhonen@uta.fi.
SFYn johtokunta

LÄÄKETUTKIMUSSÄÄTIÖ julistaa haettavaksi matka-apurahoja (á n. 500€) farmakologian ja sen lähialojen tutkimukseen yhteensä 5000€. Säätiön hallitukselle osoitetut hakemukset on toimitettava 29.2.2008 mennessä käyttäen Suomen Farmakologiyhdistyksen sivuilta (www.sfy.fi > apurahat) löytyvää sähköistä lomaketta. Vaihtoehtoisesti hakemukset tulee toimittaa säätiön asiamiehelle, FT Ilkka Reenilälle, Farmakologian ja toksikologian osasto, PL 56 (Viikinkaari 5 E), 00014 Helsingin yliopisto. Hakemuksen tulee olla vapaamuotoinen mutta sisältää oleellinen jäsennellynä; mitta enintään 2 sivua + mahd. abstrakti (älä liitä ansioluetteloa tai nimikirjanotetta). Hakemuksessa tulee ilmetä myös muut samaan tarkoitukseen haetut/myönnettyt apurahat. Matka-apurahan saaja sitoutuu toimittamaan vapaamuotoisen matkakertomuksen Lääketutkimussäätiön asiamiehelle matkansa jälkeen. Apurahoista päätetään Lääketutkimussäätiön hallituksen kokouksessa keväällä 2008. Apurahojen saajille ilmoitetaan asiasta (e-mail -osoite hakemukseen). Lisätietoja saa: ilkka.reenila@helsinki.fi.

Lääketutkimussäätiön hallitus

KOKOUSKALENTERI

Kotimaiset

4.4.2008 SFY:n vuosikokous ja kevätsymposium Helsingissä
Teemana tutkijakoulutus

Kansainväliset

9.-11.6.2008 HDR 2008, 19th Helsinki Drug Research 2008
Biomedicum, Helsinki, Finland
www.hdr.fi

Transmitterissä julkaistavaksi
toivottuja kokousilmoituksia voi
lähettää SFYntiedotussihteerille
(katriina.vuolteenaho@uta.fi).

EDHF

5th International EDHF Symposium
Endothelium, Vasoactive Factors and Inflammation
June 24-27, 2008
Tampere, Finland
www.EDHF2008.org

Important Dates
Now Abstract submission and registration NOW open!
February 15, 2008 Closing date for early bird registration
February 15, 2008 Closing date for abstract submission
April 15, 2008 Outcome notification to authors of submitted abstracts
June 24-27, 2008 5th International EDHF Symposium

EPHAR 2008
MANCHESTER

13.-17.7.2008 EPHAR 2008
Manchester, UK
www.ephar2008.org/

Important Dates
* abstract submission is NOW open for EPHAR 2008
* the deadline for submission is 29 February 2008
* early bird registration deadline: 29 February
* EPHAR July 13-17, 2008

13.-17.7.2008 50th Anniversary of the CINP - XXVI CINP Congress
Collegium Internationale Neuro-Psychopharmacologicum
Munich, Germany
www.cinp2008.com

27.7.-1.8.2008 IXth World Conference of Clinical Pharmacology and Therapeutics
Quebec, Canada
www.cpt2008.com

17.-23.7. 2010 16th World Congress of Basic and Clinical Pharmacology 2010
Copenhagen, Denmark
www.iuphar2010.dk

SFY:N

JOHTOKUNTA

Prof. Eeva Moilanen, puheenjohtaja
Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos
33014 Tampereen yliopisto
Puh. 03-3551 6741, fax 03-3551 8082
e-mail eeva.moilanen@uta.fi

FaT Ewen MacDonald
varapuheenjohtaja
Kuopion yliopisto
Farmakologian ja toksikologian laitos
PL 1627, 70211 Kuopio
Puh. 017-162 400, fax 017-162 424
e-mail ewen.macdonald@uku.fi

Dos. Petteri Piepponen
Helsingin yliopisto
Farmasian tiedekunta
Farmakologian ja toksikologian osasto
PL 56, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. 09-191 59477
e-mail petteri.piepponen@helsinki.fi

Prof. Ilari Paakkari
Helsingin yliopisto
Biolääketieteen laitos
Farmakologia
PL 63, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. 09-191 25333, fax 09-191 25363
e-mail ilari.paakkari@helsinki.fi

Dos. Jukka Hakkola
Oulun yliopisto
Farmakologian ja toksikologian laitos
PL 5000, 90014 Oulun yliopisto
Puh. 08-537 5235, fax 08-537 5247
e-mail jukka.hakkola@oulu.fi

FaT Minna Ruotsalainen
Orion Pharma
PL 65, 02101 Espoo
Puh. 09-429 4623, fax 09-429 2453
e-mail minna.ruotsalainen
@orionpharma.com

Dos. Ullamari Pesonen
Orion Pharma
PL 425, 20101 Turku
Puh. 010-426 7967, fax 010 426 7459
e-mail ullamari.pesonen
@orionpharma.com

Prof. Olavi Tokola
Lääkelaitos
Farmakologinen osasto
PL 55, 00301 Helsinki
Puh. 09-473 34227, fax 09-473 34260
e-mail olavi.tokola@kolumbus.fi

Prof. Esa Korpi
Helsingin yliopisto
Biolääketieteen laitos
Farmakologia
PL 63, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. 09-191 25330, fax 09-191 25364
e-mail esa.korpi@helsinki.fi

LT Riku Korhonen, sihteeri
Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos
33014 Tampereen yliopisto
Puh. 03-3551 6654, fax 03-3551 8082
e-mail riku.korhonen@uta.fi

KANNATUSJÄSENEMME:

